Торгівля деревиною: шлях до успішного бізнесу

16.07.2021 | Костянтин Шевчук. Економічна правда

Архів «Відкритого лісу»

«Відкритий ліс»: https://www.openforest.org.ua/172367/

Першоджерело: https://www.epravda.com.ua/columns/2021/07/16/675990/

Ілюстрація з публікації: www.openforest.org.ua/172367/

З 1 липня змінилося законодавство у сфері торгівлі деревиною. Що потрібно знати лісокористувачам та деревообробникам?

КОСТЯНТИН ШЕВЧУК

заступник генерального директора “Української енергетичної біржі”

Необроблена деревина була, є і залишатиметься одним із найважливіших видів сировини, без якого не можуть обійтися багато галузей промисловості.

Поряд з тим ця сфера роками тоне в корупційних скандалах, а про зловживання на цьому ринку можна написати кілька книжок.

1 липня 2021 року набрали чинності зміни в законодавстві, які безпосередньо стосуються сфери торгівлі деревиною.

Що потрібно про це знати лісокористувачам та деревообробникам?

Перше — змінюються умови роботи на біржі. Відтепер покупці не лише подаватимуть пакет документів для участі в аукціонах із продажу деревини, а й акредитуватимуться на торговій площадці, укладаючи відповідний договір з біржею.

Така угода укладатиметься на рік із можливістю пролонгації. І лише після цього юридичні та фізичні особи-підприємці матимуть можливість подавати заявки для участі в аукціонах.

Друге — обов’язкова аналогічна процедура набуття непостійного члена біржі і для продавців.

Ними виступатимуть постійні лісокористувачі – лісові господарства областей, що знаходяться в підпорядкуванні обласних управлінь лісового та мисливського господарств, які здійснюють заготівлю деревини на території України, та мають намір її продати.

Третє — на аукціони виставлятиметься вся необроблена деревина постійних лісокористувачів відповідно до затверджених кошторисів, а також деревина для індивідуального ремонту та будівництва.

Четверте — після акредитації на біржі, продавці деревини подаватимуть свої пропозиції біржі, яка уже на власній сторінці сайту розміщуватиме оголошення про проведення аукціону.

В оголошенні зазначають усі відомості про місце, дату і час проведення аукціону.

Що ж стосується самих торгових майданчиків, то відповідно до вищезгаданих законодавчих змін, що набрали чинності 1 липня, всі товарні біржі повинні мати ліцензію, яку видає Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку.

Кількість майданчиків, які потенційно можуть отримати ліцензію, нічим не обмежена. Проте варто розуміти, що ця процедура не така й проста, адже є набір обов'язкових умов.

Для отримання ліцензії товарний майданчик повинен насамперед сформувати достатній капітал, розробити та затвердити правила товарної біржі, які міститимуть порядок організації та проведення біржових торгів.

Ці та інші внутрішні документи, у яких в тому числі буде прописаний порядок допуску учасників до біржових торгів, враховуючи вимоги фінансового моніторингу, класифікацію біржових товарів, які допускаються до продажу на біржі, порядок проведення біржової торгівлі та багато іншого, потрібно зареєструвати в НКЦПФР.

Необхідно мати кваліфікований персонал та сучасні електронні торгівельні системи, які повинні відповідати суворим вимогам регулятора.

Але головне — пройшовши цю процедуру відсіювання, товарні майданчики, які планують займатися саме розвитком біржових торгів, відповідатимуть високим як професійним, організаційним так і етичним стандартам.

Чому ліцензування та контроль з боку НКЦПФР є важливим та позитивним фактом у функціонуванні ринку необробленої деревини?

Тому що саме наявність незалежного арбітра з боку держави може забезпечити неупередженість щодо кожної товарної біржі, яка планує займатися таким видом торгів.

Наразі єдиною товарною біржею, яка отримала ліцензію НКЦПФР є Українська енергетична біржа.

На її аукціонах минулого року було реалізовано більше 713,6 тис. кубометрів деревини на суму у понад 740 млн грн.

Це найбільший показник порівняно з іншими організаторами торгів. При цьому потенційні учасники торгів деревиною розуміють, що з провадженням контролю з боку НКЦПФР, ця сфера стає врешті решт цивілізованою.

Адже Нацкомісія має право у будь-який час відкликати ліцензію, якщо буде встановлено, що та, чи інша платформа "підіграє" комусь з учасників або одразу декільком.

Також державний "арбітр" буде наглядати, щоб не відбувалось здійснення не ліцензованої діяльності, про що вже попередила на своєму сайті.

Втрата ліцензії, це, по-перше, величезний скандал на ринку, що шкодить репутації. По-друге: біржа втрачає колосальний ринок, а по-третє: ринок позбавиться одного з цінових індикативів.

Страх перед втратою ліцензії може змусити наш ринок дійсно розвиватися та працювати над створенням нових торгових інструментів, а не їх імітації.

Костянтин Шевчук

ЕП 16.07.2021

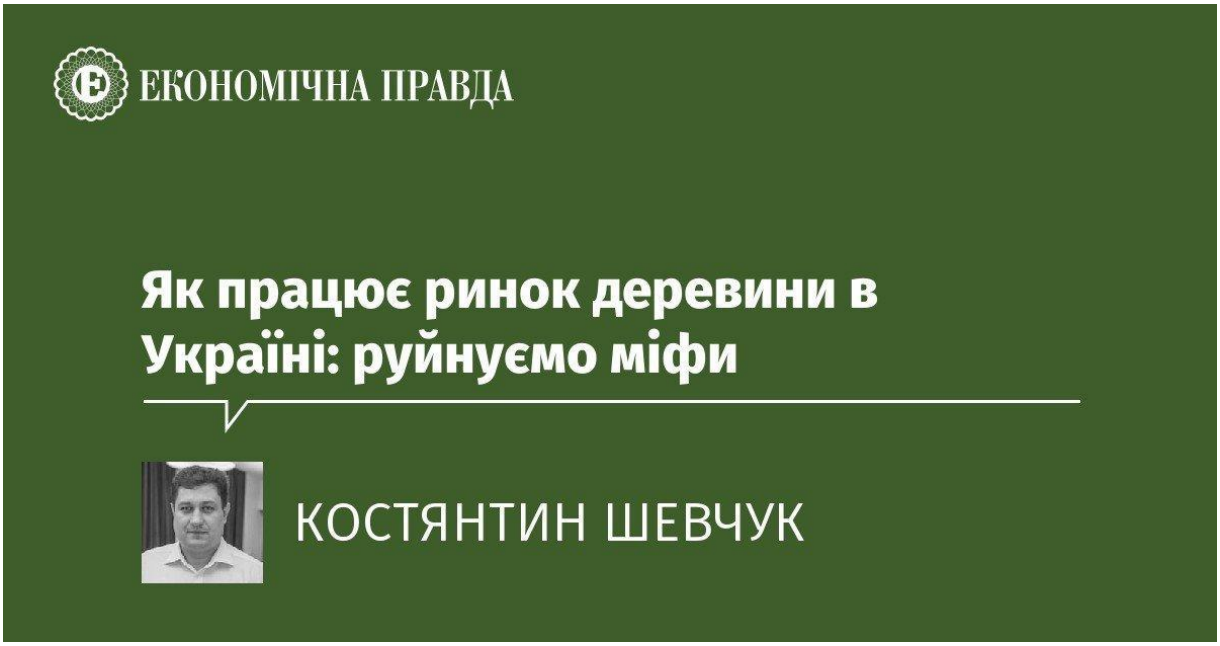
Як працює ринок деревини в Україні: руйнуємо міфи

02.11.2021 | Костянтин Шевчук. Економічна правда

Архів «Відкритого лісу»

«Відкритий ліс»: https://www.openforest.org.ua/185094/

Першоджерело: https://www.epravda.com.ua/rus/columns/2021/11/2/679333/

Ілюстрація з публікації: www.openforest.org.ua/185094/

КОСТЯНТИН ШЕВЧУК

заступник генерального директора “Української енергетичної біржі”

Чи дійсно на ринку деревини склалася монополія і чи всі учасники мають вільний доступ до аукціонів?

У серпні в Україні стартували біржові торги на товарних ринках.

Реформа, яка може здаватися непомітною для більшості громадян, відкриває нові горизонти відразу для цілої низки галузей національної економіки.

Чи не найбільший вплив впровадження нових правил зіграло на учасників ринку необробленої деревини.

Динамічне зростання ринку демонструє кількість проведених за цей час торгів — близько півтисячі, під час яких реалізували 1,37 млн куб. м деревини на суму понад 4 млрд гривень.

Нові правила сприяли також зростанню доходів держави, яка отримала додатковий дохід у розмірі 927,5 млн гривень.

Старі “схеми” по-новому під егідою реформ ринку деревини

Та як у випадку з усіма новими ринками, у гравців та сторонніх оглядачів виникає чимало питань щодо механізмів роботи торгів. Часто вони призводять до упереджень та міфів, які я спробую спростувати у цьому матеріалі.

Міф №1. Попередній огляд деревини

Рішення про запровадження попереднього огляду деревини було прямою вимогою учасників ринку. На базі УЕБ діє Рада секції необробленої деревини та пиломатеріалів, до складу якого входять представники великих асоціацій деревообробників.

Траплялися випадки, коли переможець аукціону приїжджає укласти договір та забрати товар, помічає, що ця деревина ніби іншої якості (параметр, сорт, вид тощо), й відмовляється укласти договір.

Часто цим правом зловживали, тобто покупцю пропонують деревину якості, відповідної до встановленої, але покупець відмовляється приймати придбаний товар.

Повторна підготовка лісгоспу до продажу деревини (через процедуру формування нового лоту, ініціювання аукціону тощо) триває близько тижня.

Оскільки деревина має властивість втрачати свої властивості, через простій її якість може знижуватися. Саме це й стало мотивацією для запровадження подібної норми.

Попередній огляд гарантує, що покупець задоволений якістю товару й продавцю не доведеться проводити повторні торги.

Торгівля деревиною з попереднім оглядом дає можливість лісовим господарствам реалізувати залишки деревини зі складів, яка не була продана на попередніх торгах. Своєю чергою покупці можуть реально оцінити якість та обсяги, які запропоновані до продажу й прийняти зважене рішення.

Це нормальна європейська практика, яку за результатами опитування серед учасників ринку підтримали понад 2000 компаній і лише 12 були проти.

УЕБ уважно стежить за ситуацією на ринку та зверненнями учасників, реагуючи на всі скарги.

Зокрема, щоб додатково захистити учасників від можливих зловживань, було прийнято рішення Ради секцій про обмеження партій деревини з попереднім оглядом до 30 кубометрів, а також запроваджено вимогу щодо розміщення такої деревини на нижніх складах, що гарантує можливість фізичного доступу до ресурсу.

Зазначу, що частка торгів з попереднім оглядом у вересні склала лише 2,5% від загального обсягу — це не основна пропозиція.

Міф №2. Агентська програма УЕБ

Перш за все, у цьому питанні варто чітко розрізнити поняття “торговий агент” та безпосередньо “агент”. Так, дійсно, УЕБ має агентську програму, за якою до Біржі приєднані 17 агентів. Але робота агентів не має жодного відношення до процесу торгів.

Функціонал агентів — це аж ніяк не торги, не організація торгів, не біржова діяльність, а представництво Біржі у конкретному регіоні. Насправді є низка питань, пов’язаних з клієнтами у регіонах, де необхідна участь агентів Біржі, а саме:

Підготовка до торгів: питання, що пов’язані з формуванням лотів, публікацією інформації про торги, прийомом заявок на участь, з інформаційною підтримкою клієнтів тощо;

Отримання підсумків торгів: чимало клієнтів вимагають фізичної наявності біржових свідоцтв, саме тому УЕБ залучає агентів у транспорті для коректної передачі необхідних документів до переможців аукціонів;

Пошук клієнтів в регіонах: залучення до участі в торгах на базі Української енергетичної біржі поточних та майбутніх учасників є важливим аспектом роботи агента Біржі;

Контроль виконання договорів: агенти в регіонах можуть оперативно проконтролювати виконання договорів, залагодити конфлікт та з’ясувати, хто ж таки правий у спірній ситуації.

Саме у цих процесах Українська енергетична біржа покладається на своїх агентів, що дозволяє не лише отримувати актуальну інформацію з регіонів, але й підвищувати якість послуг для клієнтів Біржі.

Міф №3. “Монопольне” становище УЕБ

Починаючи з 1 липня 2021 року, організовувати публічні торги мають право лише ліцензовані біржі. Зауважу, що Українська енергетична біржа першою отримала ліцензію на проведення торгів.

Та попри це, будь-яка компанія, що відповідає вимогам закону, також може отримати ліцензію на ведення відповідної діяльності на ринку деревини.

Окрім того, мова йде не лише про певну гіпотетичну ситуацію. За нашою інформацією, інший торговий майданчик вже отримав ліцензію на торгівлю продукцією, зокрема й торгівлю деревиною. Мова йде про Українську універсальну біржу, яка вже провела перші торги.

Таким чином, теза про те, що на ринку існує монополія УЕБ є неактуальною: на ринок вже фізично зайшов новий учасник, а до кінця поточного року ми очікуємо на появу ще кількох альтернативних торгових майданчиків.

Подібна конкуренція і є запорукою розвитку ринку та надання споживачам послуг найвищої якості.

Міф №4. Доступ до інформації про торги

На базі Української енергетичної біржі діє система різних рівнів доступу до інформації про хід торгів: що продавалось, яка деревина, скільки угод, який об’єм, які ціни склалися тощо.

Окрім того, інформація про сторони угоди є конфіденційною, що відповідає європейській та світовій практиці.

УЕБ може розкрити ці дані, якщо учасник торгів самостійно висловить бажання викласти інформацію про себе. Крім того, розкриття цих даних відкриває шлях до маніпуляцій на ринку та тиску на окремих гравців.

Зі сторони держави повною інформацією про обсяги торгів, ціни, сторони договорів володіє Державне агентство лісових ресурсів України.

За ухваленим законом “Про ринки капіталу та організовані товарні ринки”, товарні біржі зобов’язані надсилати всю інформацію про угоди, зокрема й щодо її учасників, до державного регулятора — Національної комісії з цінних паперів та фондових ринків (НКЦПФР).

Регулятор не має права розголошувати цієї інформації, втім зможе відстежити можливі порушення й маніпуляції, якщо вони матимуть місце. Це і є ефективний механізм моніторингу ринку.

Висновок

Як бачимо, більшість подібних міфів та упереджень базується на хибних висновках, що породжує спекуляції стосовно роботи товарних ринків в Україні. Крім того, експерти та учасники ринку, а також Державне агентство лісових ресурсів загалом позитивно оцінюють впровадження нових правил на ринку деревини в Україні.

Українська енергетична біржа підтримує розвиток українських товарних бірж та робить все для досягнення максимальної прозорості торгів.

Втім, ми закликаємо підприємців та інших учасників вести чесну боротьбу в рамках українського законодавства в інтересах усіх учасників ринку.

Костянтин Шевчук

ЕП 02.11.2021

Наше завдання – забезпечити ефективний продаж державного ресурсу за ринковими цінами, – Костянтин Шевчук

06.04.2022 | Інтерв’ю з Костянтином Шевчуком. Прес-служба УЕБ

Архів «Відкритого лісу»

«Відкритий ліс»: https://www.openforest.org.ua/198926/

Ілюстрація з публікації: www.openforest.org.ua/198926/

З початком повномасштабного вторгнення російських окупантів в Україну економічні процеси нашої держави зазнали змін. Ринки опинились у стані ступору, що є цілком природно у форс-мажорній ситуації. Але, розуміючи, що у ці складні часи потрібно підтримувати економіку держави, наповнювати бюджет, співробітники Української енергетичної біржі продовжили свою роботу. УЕБ стабільно проводить торги. Зокрема і у напрямку “необроблена деревина”. Як це вдалося зробити у воєнний час? Чи складно було налагоджувати робочий процес? Яких змін зазнала біржова торгівля? На ці та інші запитання відповів у інтерв’ю заступник генерального директора ТОВ “Українська енергетична біржа” Костянтин Шевчук.

Пане Костянтине, ринок деревини стрімко набирав обертів минулого року та продовжив цей вектор вже на початку 2022. Але ж перші тижні після вторгнення більшість бізнес-процесів в нашій країні зупинялись або зазнали стресових змін, що є природно. Як цей період проходив на Українській енергетичній біржі?

Незважаючи на всі попередження, ранок 24 лютого став дуже несподіваним та тривожним як для кожного громадянина, так і всієї країни. Звичайно, що економіка будь-якої держави страждає від таких подій. Біржова торгівля вже є невід’ємною складовою економіки України. Тому в перші дні (четвер та п’ятницю) були зупинені торгові процедури. В перші дні, звичайно, думки у всіх були про безпеку родини, країни, працівників та колег. Потрібно зазначити, що завдяки технологіям та алгоритмам, які запроваджені у нас на підприємстві, ми завжди перебували на зв’язку та допомагали один одному й у вирішенні абсолютно різних питань. І якби потрібно було проводити торги

вранці 24 лютого, то ми б їх успішно провели, але це було не зовсім коректно, оскільки наші клієнти знаходяться в різних регіонах й були, коротко кажучи, в абсолютно різних ситуаціях. Тому звичайно з початком воєнних дій ми тимчасово зупинили торги.

Зараз вже відомо, що ви їх поновили з 12 березня. Коли ви зрозуміли, що прийшов цей час?

Повторюсь, що наша структура й кадрово й технічного була готова їх проводити постійно, оскільки процеси біржі побудовані із врахуванням різного типу ризиків. Тому при прийнятті рішення про відновлення торгів ми в першу чергу орієнтувалися на ринок: на державні лісові господарства, які повинні були відновити (із врахуванням змін) заготівлю та почати виставляти ресурс на торги. Ми постійно були й на контакті з деревообробниками. Хтось не зупиняв свою діяльність, оскільки ситуація в регіонах була і є дуже різною. А хтось повинен був переналаштовувати своє виробництво й т.д. Ось так під час дискусій, в т.ч. з Держлісагентством, було вирішено, що ринок готовий працювати й потрібно його забезпечувати ресурсом.

Чи не вважаєте Ви, що в такі часи, можливо доцільніше було б проводити прямий продаж без залучення біржі, торгів тощо. Ну хоча б для економії часу?

В цьому і є суть біржі: торги практично не впливають на реальний термін всього процесу купівлі-продажу, відвантаження ресурсу. Але торги стовідсотково впливають ефективність реалізації та забезпечення рівного доступу для всіх бажаючих. Прямі договори завжди матимуть ознаки дискримінації, корупційності та несправедливості. А на конкурентних біржових торгах всі деревообробники перебувають в рівних умовах, незважаючи на своє географічне положення, наявність зв’язків з керівниками лісових господарств. Представники державних підприємств своєю чергою вже не мають можливості підписати договір одному підприємцю за певними умовами, а іншому відмовити, ще й без пояснення причин. Я більше скажу, що за більше ніж пів року функціонування ринку деревини, відповідно до законодавства України, до системної роботи, механізму електронних біржових торгів звикли всі. Тобто вже переконалися на власному досвіді у перевагах такого інструменту. Тому до нас зверталися з проханням відновити торги не лише приватні підприємства, а й велика кількість державних лісгоспів, що є дуже приємним. І це все означає, що країна змінюється й вже чиновники хочуть працювати чесно, з використанням ринкових інструментів. Звичайно не всі цього хочуть, але таких уже багато.

Повернемося до специфіки роботи у такий складний період. Ми бачимо що деякі портали, в т.ч. й державні просто перестали функціонувати, але водночас спостерігаємо, що торги деревиною на УЕБ проводяться регулярно вже з 12 березня. Як вашій організації вдалося так швидко знову поставити цей “потяг” на звичний шлях?

По-перше, ми багато над цим працювали завжди, тобто іншими словами ми постійно інвестували в стресостійкість нашої структури, це інвестування в т.ч. як в кадровий, так і технічний резерви. Зараз ми точно розуміємо, що ці інвестиції себе виправдовують. По-друге, для нас та для наших працівників – це питання не лише особисте, а вже державне. Це наше завдання – забезпечити ефективний продаж державного ресурсу за ринковими цінами, забезпечити державу максимальними надходженнями. Й березень показав, що ми і в такий період працюємо ефективно.

Розкажіть детальніше про результати продажу деревини на вашій біржі?

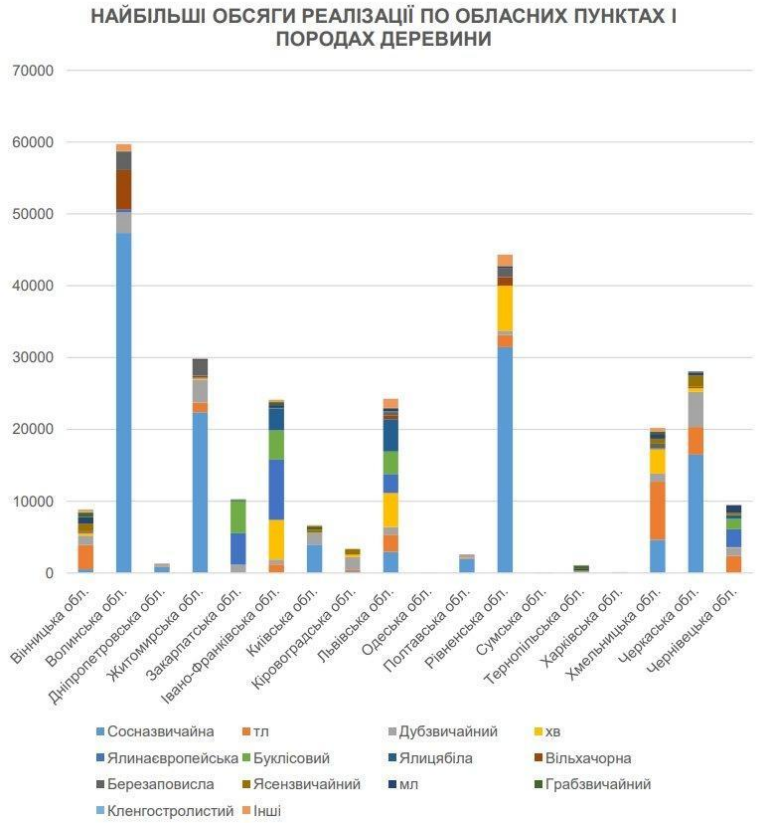
У березні, починаючи з 12 числа, було проведено всього 193 аукціони, в яких взяли участь понад 1000 деревообробних підприємств. На цих електронних торгах було реалізовано понад 295 тис. куб метрів ресурсу, на загальну суму трохи більше 1 млрд грн. Тобто завдяки конкуренції на торгах, в середньому від 20-30 учасників на лот, додатково державні лісгоспи заробили понад 127 млн грн. Найактивніше на торги виставляли ресурс лісгоспи Волинської, Рівненської, Львівської та Черкаської областей.

Ілюстрація з публікації: www.openforest.org.ua/198926/

А що саме продавали лісгоспи?

Традиційно найбільше було реалізовано сосни звичайної – 48% від всього обсягу та дуба звичайного – 9%.

Ілюстрація з публікації: www.openforest.org.ua/198926/

Чи зазнали зміни самі аукціони, або умови участі в них, зважаючи на ситуацію?

Самі торги не зазнали ніяких змін, наша електронна система стабільно функціонує. Але звичайно для учасників були розроблені дещо спрощені умови. Це як зниження вартості послуг, так і скасування гарантійного забезпечення. Але тут потрібно

зазначити, що без гарантійного забезпечення на жаль певна кількість учасників демонструють не зовсім чесну та ринкову поведінку.

Що саме Ви маєте на увазі?

Під час всього процесу реалізації ми проводимо моніторинг укладання та виконання договорів. Так ось без гарантійного забезпечення деякі учасники відчувають “безкарність” й або не укладають відповідні договори, або ж їх не виконують. Також є чимало випадків, коли переможці просто уникають сплати послуг біржі, які ми й так знизили. До нас все частіше звертаються як лісові господарства, так й чесні учасники з проханням повернути обов’язковість внесення гарантійного забезпечення, щоб уникнути викривлення конкуренції. Тому ймовірно, що так воно й буде.

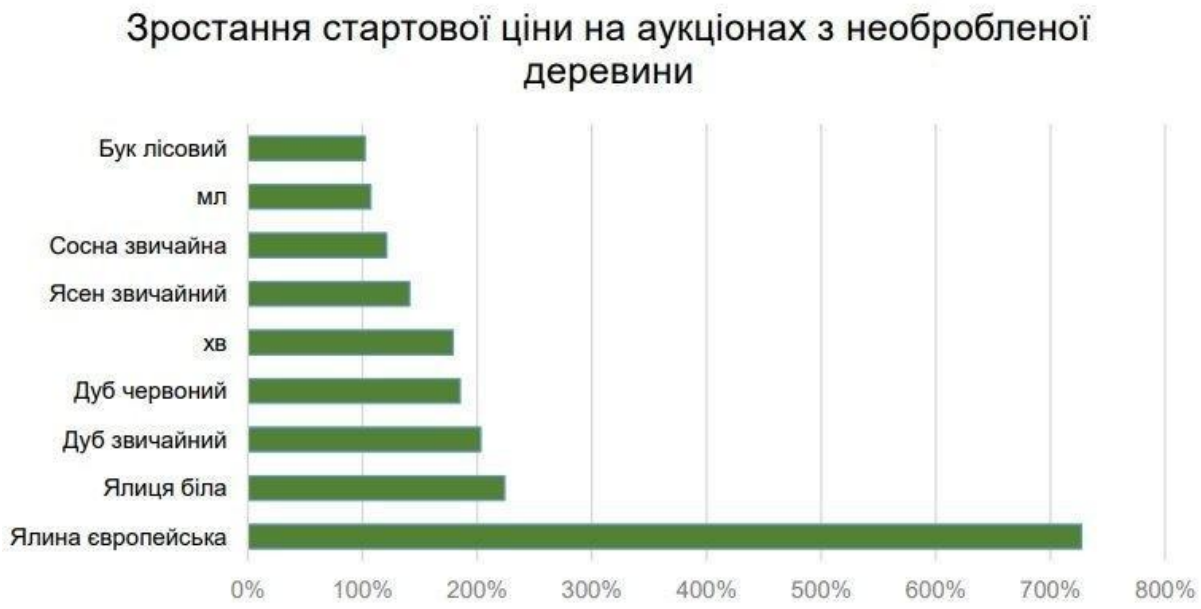
А що відбувається з тими учасниками, що порушують зазначені норми?

Відповідно до норм регламенту учасники, що не дотримуються правил, не виконують умови договорів й так далі підпадають під санкції, до зупинки доступу до торгів.

Але потрібно розуміти, що цей процес, виявлення фактів, аналізу, доведення питання до запровадження санкцій – це досить складний процес, адже іноді договори не виконуються не через вину переможця торгів. Або ж просто в учасника виникали форс-мажорні обставини різного роду. Потрібно майже кожен випадок аналізувати окремо, проводити діалог як з покупцем, так і продавцем. Процес, повторюсь, доволі складний, затратний, тому у нас на біржі створено окремий відповідний підрозділ. Також ці питання часто допомагає вирішувати мережа наших Агентів в регіонах, які в першу чергу зацікавлені в підвищенні % виконання контрактів, а вже потім в покаранні порушників.

Якщо говорити узагальнюючи, то можна стверджувати, що торги проходять на рівні лютого чи січня цього року? Чи є все ж таки певні відмінності?

Якщо говорити про завдання біржі, то ми працюємо на тому ж рівні. Можна сказати, що наші клієнти не помічають різниці в обслуговуванні. Про це й свідчать звернення останнім часом багатьом асоціацій деревообробників до керівництва країни, де вони відзначають нашу роботу, а також прохають забезпечити продаж всього ресурсу державних лісгоспів виключно через біржові відкриті торги. Це надзвичайно приємно. Приємно, що відзначають нашу роботу, а також приємно, що цивілізований ринок вже не хоче ніяких “договірняків”, прямих договорів та інших антиконкурентних процедур.

Ілюстрація з публікації: www.openforest.org.ua/198926/

А які негативні тенденції?

Я не називав би це тенденціями. Але з точки зору кількості ресурсу на торгах, то звичайно його стало менше. На це є 2 причини. Перше – деякі регіони перебувають у дуже

складному військовому положенні, де заготівля є або неможливою або дуже ризиковою, і це зрозуміло. Друге – вже менш зрозуміле та прийнятне, що не всі інші регіони однаково активно використовують прозорий біржовий механізм продажу. На жаль, є такі лісові господарства та деревообробники, які намагаються уникнути конкуренції, повернути старі схеми, з метою зниження офіційної вартості на ресурс, намагаються саботувати ефективні процеси. Але я впевнений, що здоровий глузд та совість, а також контролюючи органи, переможуть особисті бажання незаконного збагачення.

А як ви комунікуєте з учасниками ринку, як вони дізнаються про ваші нововведення, про нові торги?

Ми одночасно використовуємо декілька інструментів. Звичайно з усіма новаціями та розладом торгів всі бажаючи можуть ознайомитись на нашому сайті. Разом з тим абсолютно безплатно всі можуть підписатися на будь-яку з видів розсилок: e-mail, Telegram- або Viber-боти. Ми також використовуємо й онлайн маркетинг для залучення нових учасників. Також звертаємось до потенційних клієнтів через ЗМІ.

Дуже приємно, що ТОВ «Українська енергетична біржа» поновила свою роботу на різних напрямках та приносить користь державі, виконуючи свої основні обов’язки. Цікаво, чи долучаєтесь ви до якихось волонтерських проєктів?

Я думаю, зараз маже кожен українець, і не тільки, бере участь у підтримці нашої держави, наших захисників: від приготування обідів до фінансування різних активностей. Це справа кожного. Й ми також не стоїмо осторонь. Якщо коротко, то на рівні нашого підприємства були сплачені податки «наперед», було придбано для територіальної оборони та інших підрозділів понад 120 тонн палива, брали участь у фінансуванні закупівлі захисних комплектів для наших воїнів, харчових продуктів. Разом з тим, приємно усвідомлювати, що члени нашого колективу також особисто беруть участь у деяких процесах матеріального забезпечення. Ми своєю чергою підтримуємо їх ініціативи та допомагаємо вирішувати різного роду питання.

Наостанок, що б Ви побажаєте вашим клієнтам, та просто українцям?

Всіх запрошуємо брати участь у нових торгах, слідкуйте, подавайте заявки та перемагайте. Бажаю кожному українцю перемоги! Бажаю найскорішого повернення мирних часів! Зараз наш народ проходить надзвичайно жорсткий тест на зрілість. Громадяни об’єдналися над головною метою – захист нашої України. Всі разом ми обов’язково переможемо! Слава нашим захисникам! Слава Україні! Героям Слава!

Прес-служба УЕБ

КОСТЯНТИН ШЕВЧУК: «МИ ПЛАНУЄМО ВИЙТИ НА МАКСИМАЛЬНО МОЖЛИВИЙ РІВЕНЬ ВИКОНАННЯ БІРЖОВИХ КОНТРАКТІВ НА ПОСТАЧАННЯ ДЕРЕВИНИ»

19.06.2023 | Інтерв’ю з Костянтином Шевчуком. Дмитро Сидоров, ЕнергоБізнес

Архів «Відкритого лісу»

«Відкритий ліс»: https://www.openforest.org.ua/260288/

Ілюстрація з публікації: www.openforest.org.ua/260288/

Першоджерело: https://e-b.com.ua/kostyantin-sevcuk-mi-planujemo-viiti-na-maksimalno-mozlivii-riven-vikonannya-birzovix-kontraktiv-na-postacannya-derevini-5670

Останніми роками український ринок деревини пройшов значний шлях реформування, з середини 2021 року відбувся запуск біржової торгівлі, на яку перейшли всі державні лісгоспи.

Менше ніж за два роки біржової торгівлі, як розповідає заступник генерального директора «Української енергетичної біржі» Костянтин Шевчук, вдалося суттєво збільшити показники виконання контрактів на постачання деревини, напрацювати історію торгів та створити індекси, які можуть бути ціновими індикативами для тривалих контрактів.

Крім того, в інтерв’ю для «ЕнергоБізнесу» Костянтин Шевчук розповів, що Україна експортує переважну більшість виробів з дерева, має власні бренди на європейському ринку, а також спікер представив свій погляд на питання експорту необробленої деревини.

Ілюстрація з публікації: www.openforest.org.ua/260288/

— Розкажіть про ринок деревини до запровадження обов’язкового продажу через біржі.

— До запровадження біржової торгівлі це був дуже розрізнений ринок, було багато майданчиків, на яких реалізовувалася деревина. До введення електронних торгів було багато продажів за прямими договорами – це була пряма корупційна складова. Лісгосп продавав деревину покупцеві на власний розсуд, кому хотів і як хотів.

Потім держава почала боротися з цим і почала впроваджувати електронні торги. Тоді з’явилися багато неліцензованих майданчиків, вони всі називалися біржами, у кожного був свій окремий продукт. В кожному регіоні були умовні об’єднання покупців та продавців і вони домовлялися кого пускати на торги, кого не пускати, в когось не приймали документи, когось не акредитовували, хтось вночі проводив аукціони, хтось анонсував торги за 15 хв до їх початку. Такий був ринок і ціни були різноманітні, інформація по торгах була розкидана.

На сьогодні під наглядом регулятора (Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку, НКЦПФР – ред.) працюють дві ліцензовані біржі, які конкурують між собою і за рахунок конкуренції вони стають кращими.

Ми готувалися до запровадження торгів лісом, ще до цього ми отримали ліцензії для торгівлі енергетичними продуктами. Зараз ми розробили свій власний програмний продукт, інформація з якого надходить до НКЦПФР.

— Регулятор має доступ до інформації в режимі online?

— Так, ми щоденно подаємо звітність щодо всіх товарів – і деревини, і енергоносіїв. Якщо раніше різні майданчики могли підігрувати тим чи іншим гравцям, адже вони нічим не ризикували. Ми ж ризикуємо своєю ліцензією, якби ми захотіли б комусь підіграти і щось там заробити. Нам це не вигідно, адже у нас дохід формується від комісії з енергетичного та деревообробного ринку. Ми не будемо ставити під загрозу всю ліцензію та весь бізнес.

— Коли запрацювала біржова торгівля деревиною?

— Це стартувало з 1 липня 2021 року.

У нас 98% лісів – це державні та комунальні ліси. За державні ліси відповідає держпідприємство «Ліси України», а комунальні ліси – це ліси при облрадах, локальні ліси. Це все ресурс громадськості і згідно закону він має продавати на конкурентних і прозорих торгах, точно так само як, наприклад, і нафта. Щоб забезпечити найбільш прозорий та ефективний продаж, уряд в минулому році визнав деревину біржовим товаром, але торги на біржі почалися, як я вже зазначив, ще раніше.

«Українська енергетична біржа» першою отримала ліцензію на організацію біржової торгівлі деревиною.

— Яка частина ринку деревини припадає на УЕБ?

— Ринок на місці не стоїть, він динамічний та конкурентний тому я оцінюю долю УЕБ на цьому ринку в інтервалі від 35-45 відсотків.

— Хто виступає ініціатором аукціону?

— Зазвичай раніше лісгосп ініціював торги, виставляв лоти, проте на сьогодні у нас є різні інструменти, які дозволяють як лісгоспу, так і покупцеві ініціювати торги і влаштувати редукціон. Іноді продавцями виступають приватні компанії. Наприклад, на початку війни до нас звернулася потужна європейська деревообробна компанія Swiss Krono, яка мала на складах 8 тис кубометрів деревини і хотіла їх продати.

Також хочу зазначити, що на українському ринку деревини немає спекулятивної складової, переробники зазвичай купують деревину дійсно для переробки.

У нас деревина дефіцитний товар. В Україні потужності деревообробних підприємств, які виробляють фанеру набагато перевищують можливості лісгоспів виробляти сировину для отримання фанери. У нас ціна на фансировину за останній квартал зросла з 2,5 тис грн за куб м до 7,5 тис грн за куб м. Ви маєте розуміти, що 90% виробів з дерева – це експортний продукт, в Україні залишається лише 10-15%.

— Цікава інформація, здається, у нас багато лісів, проте є дефіцит деревини.

— Так, у нас, наприклад, ціна на дуб є вищою ніж в європейських країнах. Єдина порода, якої більш-менш достатньо – це сосна, її частка в загальному обсязі деревозаготівлі по всій Україні складає близько 50%. Вона йде на виробництво пиломатеріалів – це дошка, піддонни, паливна гранула. Її на ринку достатньо. Є питання щодо якості, але ми працюємо з продавцями, щоб вони дотримувалися певних стандартів, які висувають покупці.

— На скільки виконуються біржові контракти?

— Це ще одна відмінність того як торгується деревина на ліцензованих біржах і як вона торгувалася до цього. До запровадження біржової торгівлі ніхто не надавав належного сервісу. Зараз ми розробили програмний продукт та підписали угоду з ДП

«Лісогосподарський інноваційно-аналітичний центр» («ЛІАЦ»), що входить до Державного агентства лісових ресурсів України. Це підприємство виконує функцію обліку лісу, воно веде облік всієї виготовленої деревини. Коли ви придбали на аукціоні певну партію деревини, ви забираєте її на складі, де кожна колода чіпована, кожна колода під обліком. Правоохоронці можуть запинити машину завантажену деревиною і перевірити наявність таких чіпів або бірок.

Наш програмний продукт, який забезпечує проведення торгів інтегрований з «ЛІАЦ», вони отримують від нас інформацію про укладені договори, де видно обсяг, ціну, хто переміг, а ми, в свою чергу, бачимо відвантаження деревини відповідно до цих договорів. У нас є відділ моніторингу виконання договорів, який відслідковує ситуацію онлайн, бачить стан виконання контрактів.

Чому це важливо? Тому, що в старі часи дуже багато компаній недобросовісно конкурували і заганяли ціну на аукціоні, вигравали лоти, а потім не вибирали ресурс. В той же час, лісгосп отримував замовлення і мав проводити лісогозаготівлю відповідно до цих замовлень. Тому, на ринку це було дуже гостре питання, нас всі просили з цим щось

зробити і ми це зробили за допомогою функції моніторингу стану виконання договорів.

Якщо спочатку біржової торгівлі відсоток виконання договорів складав близько 50%, то за результати 2022 року він становив близько 80%. Ми плануємо, що найближчим часом ми вийдемо на показник 90% і цей рівень вже буде прийнятний, адже треба зважати, що у нас війна, також є погодний та інший фактори, які ускладнюють заготівлю та доставку деревини по країні.

— Дозвольте уточнити, сьогодні всі лісгоспи продають деревину через біржу?

— Так, за виключенням деяких комунальних лісгоспів. Вони тільки-тільки переходять на це, але державні лісгоспи всі торгують через біржу.

— Які цінові індикативи були сформовані за час торгів?

— Ми зробили три цінові індикативи – це щомісячний індекс, щотижневий і найскладніше що нам вдалося зробити – це щоденний індекс. Я можу з впевненістю сказати, що можна легко і зручно відслідковувати динаміку ціни за щоденними індексами. Вони сформовані, виходячи із даних постійних торгів досить значними обсягами деревини. Ми ведемо постійну аналітику торгів, яка відкрита для всіх учасників ринку.

— Наскільки, на ваш погляд, зросла прозорість в результаті запровадження біржової торгівлі деревиною?

— Я у відсотках назвати не можу, але в цілому ринок задоволений. Нещодавно Київська школа економіки провела дослідження, яке підтвердило збільшення рівня прозорості загалом на ринку деревини та дохідності державних лісгоспів після впровадження біржової торгівлі.

Зрозуміло, що є компанії, які раніше купували задешево і зараз вони не дуже задоволені, але це ринок, це не питання до біржі. Ми продовжуємо покращувати свої сервіси. Це процес, він тривалий.

Зараз ми хочемо запустити торги з періодичністю, місяць, квартал, півроку, рік і щоб ціна в таких контрактах відштовхувалася від наших індексів, щоб контракти укладалися не за фіксованими цінами, а на базі індексів. Індекс буде відображати реальну ціну товару на момент постачання протягом усього періоду дії контракту.

— Чи потрібно іноземним компаніям утворювати українську дочірню структуру, щоб взяти участь на торгах деревини на УЕБ?

— Ні, не потрібно. Вони подають нам документи, ми їх акредитовуємо, вони торгуються і укладають контракт у валюті, це стосується ринку пиломатеріалів.

— В залежності від яких факторів коливаються ціни на деревину? Можливо від погоди, від сезонного фактору?

— Вони коливаються не тільки від сезону до сезону. Вони змінюються в залежності від загальної ситуації на ринку, від попиту на українську сировину в Європі, в Азії, в Китаї. Багато української виробів з деревини прямує через Європу до Китаю.

— У нас заборонений експорт лісу-кругляку, а вироби ми продаємо?

— Так, у нас діє мораторій на експорт необробленої деревини (запроваджений з 9 квітня 2015 р. – ред.), а оброблену деревину – можна продавати. У нас на біржі нерезиденти купують оброблену деревину – це дошка, брус, заготовка під пелети. Як я вже зазначав, 85-90% українських виробів з деревини йдуть на експорт.

— Тобто, наша деревообробна галузь – експортоорієнтована?

— Так. Ми експортуємо фанеру, європелети, на Чернігівщині є підприємства, які виробляють дерев’яну шерсть – це такі стрічки, які виконують роль наповнювача. В Київській області працює підприємство «Еко.Пал», яке виробляє пелету та гранули, які сертифіковані в Європі та представляють потужний бренд на європейському ринку.

— Як ви вважаєте, чи потрібно відкривати експорт необробленої деревини?

— Я б відкрив, досвід найближчих до нас країн показує – чому б і ні? Проти цього виступають деякі переробники в Україні, адже після цього може зрости ціна на українському ринку. Разом з тим, стримувати ціну забороною експорту – це штучний підхід.

Нещодавно Україна програла в європейському суді справу щодо цього мораторію, але на сьогодні митниця продовжує не випускати круглий ліс. Що стосується сосни, було б доцільно хоча б залишкові обсяги відправляти на експорт. Наприклад, відправляти ті обсяги, які не продалися на внутрішніх аукціонах. Якби так можна було робити, це дало б поштовх для бізнесу лісгоспів.

Ілюстрація з публікації: www.openforest.org.ua/260288/

— Сосни у нас багато, можна не боятися дефіциту на внутрішньому ринку?

— Так, але треба бути обережним, щоб не вийшло як із зерном, щоб сусіди не зупинили наш експорт. Це треба запускати в певних масштабах, такий експорт підштовхнув би нас до інтеграції з європейським ринком. Ми б отримали на нашому ринку європейський переробників деревини.

— Які породи деревини можна назвати преміум-позицією України на ринку Європи?

— Найбільш цінна порода – це дуб, з нього робиться меблева заготовка, паркетна заготовка, шпон для підлоги, дошки для виготовлення діжок та багато інших позицій. Це також дерев’яна шерсть, яка робиться із ялини.

Дмитро СИДОРОВ

ЕнергоБизнес

Створення ринку біопалива: чому це важливо та що дасть Україні?

12.02.2024 | Костянтин Шевчук. Економічна правда

Публікація на «Відкритому лісі» підтверджена

«Відкритий ліс»: https://www.openforest.org.ua/277196/

Першоджерело: https://www.epravda.com.ua/columns/2024/02/12/709816/

Костянтин Шевчук. Фото: Українська енергетична біржа; ілюстрація до добірки.

Як започаткування біржової торгівлі біопаливом може змінити енергетичний ринок?

Створення ринку біопалива в українських реаліях – один із пріоритетних напрямків держави задля досягнення енергонезалежності та енергобезпеки. Україна має неабияк розвинений аграрний сектор.

Це потужна база для розвитку біоенергетики. Згідно із дослідженнями Держагентства з енергоефективності та енергозбереження, лише за рахунок агровідходів можна замістити близько 9 млрд кубів природного газу на рік.

Загалом же започаткування біржової торгівлі біопаливом допоможе забезпечити енергопостачання до важливих об’єктів критичної інфраструктури під час війни та постійних російських ракетних обстрілів.

Це дасть міцний поштовх для розвитку української економіки, заощадить, за різними оцінками, від 30% до 60% коштів держбюджету, а це в свою чергу – додаткове фінансування силам оборони, що сьогодні є надважливим для нашої країни.

Правильно сформований ринок біопалива та біржова торгівля допоможуть вирішити ще ряд критичних проблем. Нижче про них детальніше.

Зараз ми можемо спостерігати постійну нестабільність цін та їх часте коливання в межах одного регіону залежно від сезону та ціни на газ, а інколи видимих причин на це може і не бути.

Біржова торгівля передбачає формування справедливої ринкової ціни, яка утворюється при врахуванні та аналізі багатьох чинників.

Це можна легко прослідкувати на прикладі ринку необробленої деревини та пиломатеріалів, який власне почали створювати у 2021 році. За майже 3 роки роботи позитивні зрушення відзначають майже всі учасники лісової галузі.

Як біометан допоможе розвитку тваринництва в Україні

Кожен має рівний доступ до сировини, незалежно від географічного розташування, а для того, щоб дізнатися ціну на ту чи іншу породу дерева варто лише зайти на сайт біржі та скористатись інформативним блоком аналітики.

Нерідко виникають ситуації, коли з вини постачальника або ж виробника зривається поставка. Це спонукає отримувача оперативно шукати інший товар, уже незважаючи на його ціну, щоб не зупиняти роботу виробництва або усього підприємства. Це може призводити до значних фінансових втрат.

Знову ж таки, на прикладі ринку деревини розповім, як біржа працює із недобросовісними виконавцями. Для того щоб усі біржові угоди виконувались, ми

маємо у штаті відділ моніторингу.

Команда моніторингу та агенти біржі у різних куточках країни слідкують за дотриманням домовленостей, процесом відвантаження деревини тощо. У разі невиконання умов одним із учасників угоди зі сторони біржі на нього накладаються дисциплінарні або ж фінансові санкції.

Це може бути просто попередження, утримання частини гарантійного внеску, недопущення до торгів протягом якогось періоду тощо. Завдяки цьому на сьогодні маємо виконання контрактів на рівні майже 90%.

Також існує проблема, коли постачальник має вдосталь товару, але не має доступу до ринків його збуту. І навпаки – є споживач, якому необхідний товар у вигляді біопалива, але він не знає, де його придбати.

Біржова торгівля побудована на принципах прозорості та конкурентності, тому доступ до електронної системи, супровід менеджерів у підготовці до торгів має змогу отримати кожен охочий і не важливо де він мешкає – в Ужгороді чи Черкасах, Одесі чи Миколаєві. Відповідно велика кількість покупців та продавців буде забезпечувати конкурентність.

Запуск ринкового механізму торгівлі біопаливом допоможе забезпечити наступне:

рівний та легкий доступ до сировини;

чіткі правила, які будуть однаковим для всіх учасників ринку;

справедливе та обгрунтоване формування ціни;

поставку сировини у завчасно затверджені часові проміжки згідно із узгодженим графіком поставок;

гарантії на виконання договорів;

стандартизацію процесів;

зростання обсягів виробництва біопалива, а у перспективі – розвиток українського підприємництва та нових біоенергетичних проєктів.

Для того, щоб прозорий ринок біопалива почав функціонувати і приносити користь державі та бізнесу, необхідно докласти ще чимало зусиль і подолати не менше перешкод.

Донедавна найбільшою із них була відсутність необхідного законодавства. Але уже сьогодні бачимо певні зрушення та працюємо над цим. В січні 2024 року підписали меморандум про співпрацю із Держенергоефективності.

Пріоритетом у нашому партнерстві є створення прозорого та конкурентного ринку біопалива в Україні, адже нині маємо базове розуміння, що для того аби ця галузь почала стрімко розвиватись, ми маємо створити відповідні умови на ринку.

Зараз ми знаходимось у постійному діалозі та вже маємо спільні напрацювання, які презентуємо найближчим часом. Торгівля біопаливом на біржі має стати додатковим інструментом розвитку біоенергетики, що сприятиме енергонезалежності нашої країни.

Ринок, який неможливо знищити ракетами

23.04.2024 | Костянтин Шевчук. Економічна правда

Публікація на «Відкритому лісі» підтверджена

«Відкритий ліс»: https://www.openforest.org.ua/281371/

Першоджерело: https://www.epravda.com.ua/columns/2024/04/23/712783/

Костянтин Шевчук. Фото: Українська енергетична біржа; ілюстрація до добірки.

Як біржова торгівля змінює український ринок деревини під час війни

Третій рік українську економіку буквально випалює велика війна. Лягають цілі галузі. Наприклад, зараз ви багато читаєте про кризу в енергетиці – ворог розбив понад 80% потужностей ТЕС – та не всі розуміють, що це лише перша хвиля.

Слідом за ТЕС може зупинитись і вугільна промисловість, для якої теплова генерація була основним ринком збуту своєї продукції. Тим важливіше Україні зберегти і розвивати галузі, які війна не здатна знищити.

Одна з таких – ринок деревини. Адже інструментарій, завдяки якому він розвивається – це електронний сервіс торгівлі. Електронна хмара вище у всіх сенсах цього слова за ракети.

Трохи чистого фактажу про результати галузі з моменту, коли на нас напав ворог.

Сервіс торгівлі пройшов мабуть один з найкардинальніших апгрейдів за свою історію існування: було спрощено процедури допуску до торгових майданчиків, збільшилась прозорість цін, ліквідність та можливість гарантованого виконання угод.

Сподіваюсь, що завдяки цьому учасники ринку вже відчули позитивні зміни на практиці.

Не важливо, ви молодий трейдер чи “тертий калач”, в обох випадках перед прийняттям рішень про участь в конкретних торгах, вам потрібно спиратись на попередній досвід.

Розуміючи це, ми взяли за правило акумулювати дані про попередні торги. Таким чином, в вашому розпорядженні з’явилась аналітика.

До речі, ми вже бачимо, що ці зусилля оцінені. У 2023 році порівняно з 2022 роком кількості учасників та обсягів продажу необробленої деревини зросли на понад 80%.

Для прикладу, в абсолютних цифрах ці відсотки виглядають так: загальна кількість біржових аукціонів за напрямком “Необроблена деревина та пиломатеріали” у 2023 році перевищила 9,2 тис.

Обсяги продажів зросли на 80% – до понад 11 млн кубометрів. З них було реалізовано 10,7 млн кубометрів необробленої деревини загальною вартістю 26,2 млрд грн. За цей час реалізували 764,8 тисяч кубів пиломатеріалів на понад 2,6 млрд грн.

Якби державний бюджет міг розмовляти, він би вже давно сказав, що відчуває ці зміни на собі: додатковий дохід лісових господарств під час аукціонів на 1,5 млрд грн перевищив початкову вартість виставленої на торги деревини.

Біржова торгівля важлива не тільки цивілізованими конкурентними сервісами. Одночасно вона відіграє роль такого собі гаранта між учасниками угоди, адже її

невід’ємною частиною є розділ про виконання контрактів сторонами.

Це питання теж прогресує. Було впроваджено правило супроводжувати виконання договору до самого відвантаження продукції. Ця новація теж знайшла підтримку практикою: впродовж 2022-2023 років відповідний показник зріс з 65% до 88%.

Наразі в Україні ліцензовано 4 біржі.

Якщо раніше ми казали, що біржова торгівля деревиною залишається одним з ключових інструментів відновлення лісового сектору України, то зараз все йде до того, що вона може сприйматись як інструмент розвитку цієї сфери економіки. Навіть під час війни. А тим більше після неї.

Складно сперечатись з аксіомою: відкриті торги дають можливість всім учасникам аукціонів бачити ціни та умови угод, а значить ринок приречений бути прозорим і чесним.

Як зміни на ринку деревини можуть сприяти залученню інвестицій в Україну

28.10.2024 | Костянтин Шевчук. Економічна правда

Публікація на «Відкритому лісі» підтверджена

«Відкритий ліс»: https://www.openforest.org.ua/292469/

Першоджерело: https://www.epravda.com.ua/columns/2024/10/21/720836/

Костянтин Шевчук. Фото: Українська енергетична біржа; ілюстрація до добірки.

Як можливості для глибокого аналізу ринку необробленої деревини можуть покращити інвестиційний клімат в Україні?

Серед мінливого ландшафту ринку деревини України презентуємо інновацію, що здатна переозброїти весь сектор – оновлені безкоштовні індекси цін на необроблену деревину.

Вони поєднують всі найновіші тенденції та аналітичні підходи, які дозволяють вчасно реагувати на ринкові коливання та приймати обґрунтовані рішення.

Основну увагу зосереджено на покращенні прозорості та передбачуваності, необхідних для всіх учасників ринку — від дрібного бізнесу до великих корпорацій.

Що нового?

Оновлені індекси розроблені для сегментів круглих лісоматеріалів та дров’яної деревини, і надаються на щоденній, тижневій, місячній та квартальній основі.

Їх розрахунок ґрунтується на різноманітних рівнях агрегації даних: по всім параметрам породи – за породою та класом якості, за породою в конкретній області та по всім параметрам породи в області.

Зміни представляють собою революцію, у порівнянні з попередніми моделями. Серед основних удосконалень – врахування ліквідності продукту на часові інтервали даних про торги, що стало можливим завдяки використанню складних статистичних моделей.

Це покращення гарантує більшу точність та передбачуваність. Подрібнена деталізація індексів також значно підвищує їх користь.

Новий підхід дозволяє не лише групувати дані за породами, а й враховувати такі фактори як класи якості, діаметри та умови зростання в конкретних областях. Це створює можливості для більш глибокого аналізу та деталізованої оцінки ринку.

Ілюстрація з публікації: www.openforest.org.ua/292469/

Ілюстрація з публікації: www.openforest.org.ua/292469/

Чому цінові індикатори важливі?

Цінові індикатори є важливим інструментом для орієнтації на ринку, оскільки вони забезпечують об’єктивну та актуальну інформацію, необхідну для ухвалення важливих бізнес-рішень.

Інформативність таких індексів дозволяє краще розуміти поточний стан ринку, вчасно реагувати на зміни попиту та пропозиції, а також адаптувати свої бізнес-стратегії.

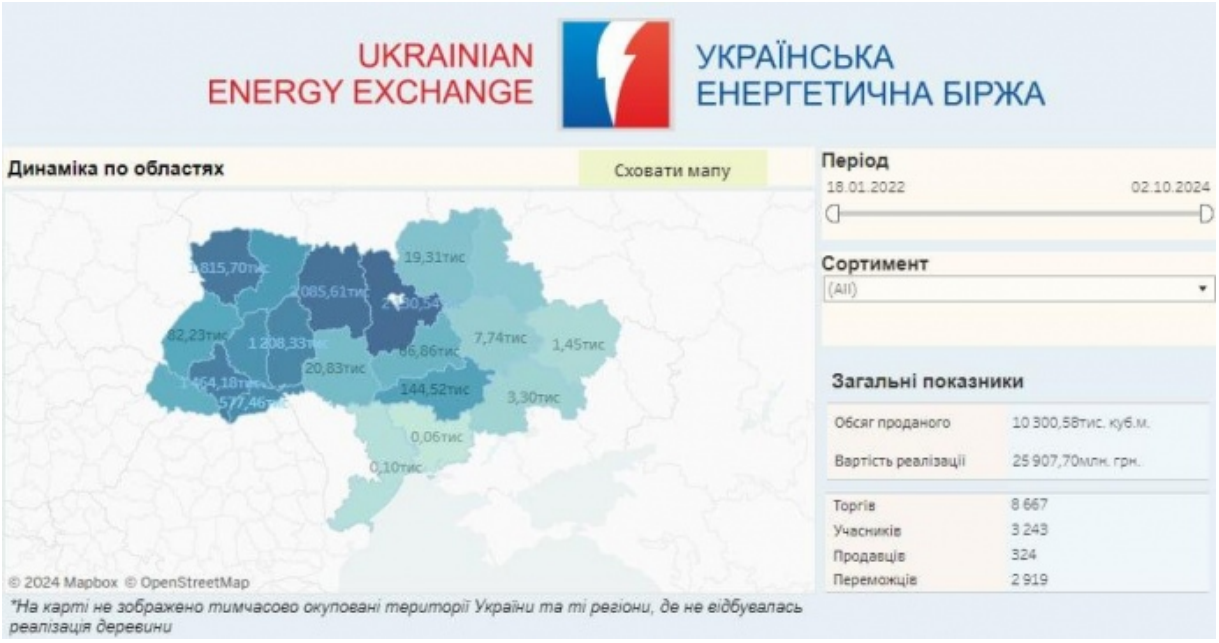
Крім того, на товарних ринках такі індикатори слугують універсальною мовою, яка полегшує порівняння та інтеграцію з глобальними ринками.

Вони також відіграють ключову роль у підвищенні прозорості торгівлі та довіри до української дерев’яної продукції серед міжнародних партнерів та інвесторів.

Як розраховані індекси деревини: від збору даних до надійних прогнозів

Розробка методики для обчислення цінових індексів на необроблену деревину стала для нас важливою задачею. Ми прагнули створити надійну та прозору систему, яка б відображала динаміку ринку на основі достовірних даних.

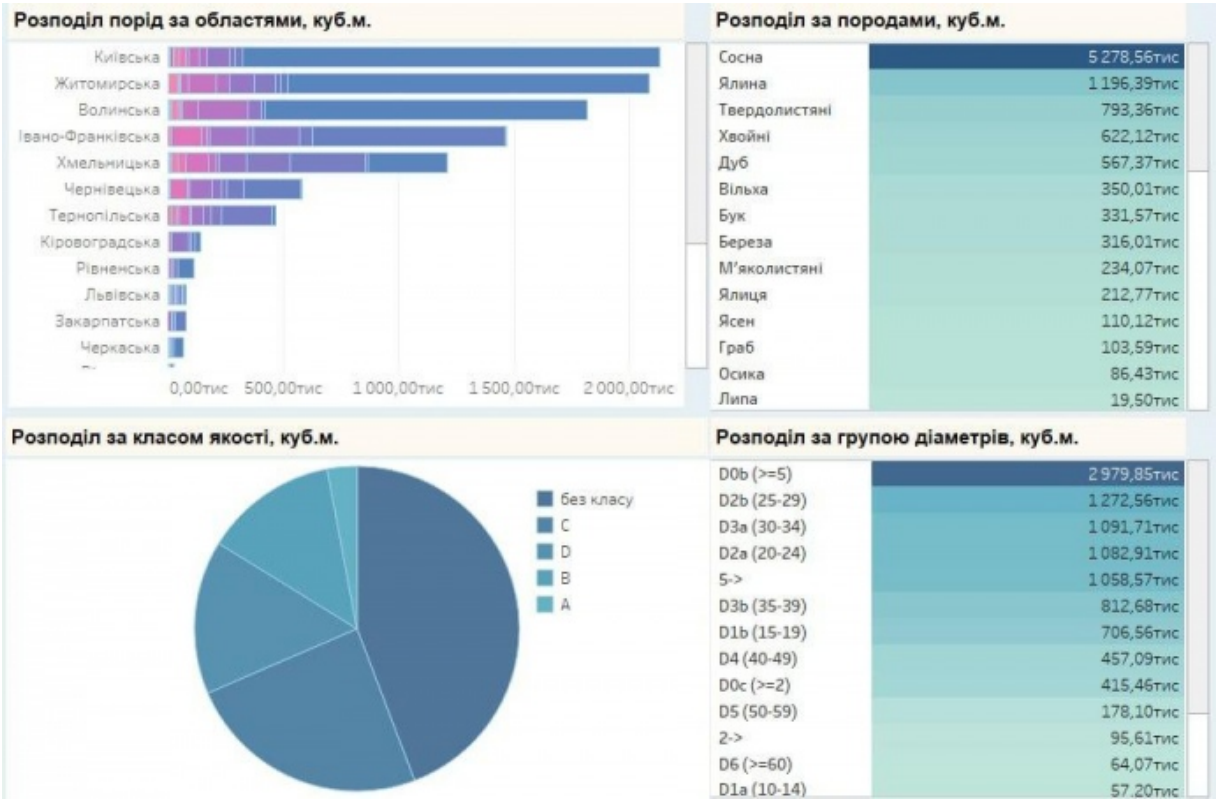
Для цього ми інтегрували статистичні методи та сучасні технології для забезпечення регулярного оновлення індексів і швидкого реагування на коливання ринку.

Ілюстрація з публікації: www.openforest.org.ua/292469/

Процес розпочався зі збору та валідації даних з різних джерел, таких як продажі, аукціони та контракти, щоб забезпечити їх точність.

Далі був розроблений алгоритм для агрегації даних, який включає сортування за породою, класом якості та регіональними особливостями. Це дозволяє враховувати всі необхідні варіанти угрупування для різних ринкових сегментів.

Ілюстрація з публікації: www.openforest.org.ua/292469/

Ми застосували регресійний аналіз, часові ряди та моделі прогнозування для виявлення та передбачення тенденцій, що допомагає у формуванні індексів, чутливих до найменших ринкових змін.

Перед запуском методики було проведено валідацію на історичних даних, яка підтвердила високу точність та надійність індексів.

Приклади застосування індексів у бізнес-стратегіях

Як я вже писав раніше, цінові індекси на необроблену деревину слугують важливим інструментом для підтримки ефективності торгівлі довгостроковими контрактами. Вони надають об'єктивну основу для цінових переговорів та укладання угод, зменшуючи ризики, пов'язані з коливаннями ринкових цін.

Наприклад, виробники деревини можуть використовувати індекси для визначення оптимальної ціни взаємодії із закупівельниками, що допомагає максимально збільшити прибутковість при збереженні конкурентоздатності.

Переробники та дистриб'ютори, спираючись на індекси, можуть ефективніше планувати закупівлі та управління запасами, що зменшує ризик втрат через коливання цін та підвищує рентабельність.

Крім того, інвестори та консультанти використовують цінові індекси для оцінки інвестиційних можливостей та прогнозування розвитку ринку, що дозволяє приймати більш обґрунтовані рішення без надмірних ризиків.

Також митні та податкові служби можуть використовувати ці індекси як основу для розрахунків ринкової вартості, що допомагає уникнути помилок при оцінці вартості товарів.

Індекси також є орієнтиром для зарубіжних компаній, бажаючих зорієнтуватися у вартості української сировини, що сприяє їхньому входженню на наш ринок.

Інструмент для довгострокових стратегій

Не менш важливою є роль індексів у хеджуванні цін в рамках довгострокових контрактів. Ця функція стає незамінним інструментом для захисту підприємств від непередбачених

ринкових змін.

Вона сприяє стабілізації цін та забезпечує впевненість учасників ринку у своїй позиції. Українські товарні біржі вже активно інтегруються в цю систему, підвищуючи конкурентоспроможність на світовій арені.

Міжнародний контекст

Оновлені цінові індекси, що використовуються в Україні, допомагають створити прозорий механізм, який полегшує порівняння місцевих умов з міжнародними практиками.

Такі індекси надзвичайно корисні для компаній, які розглядають можливість виходу на міжнародні ринки, адже дають їм змогу адекватно оцінити свої конкурентні позиції.

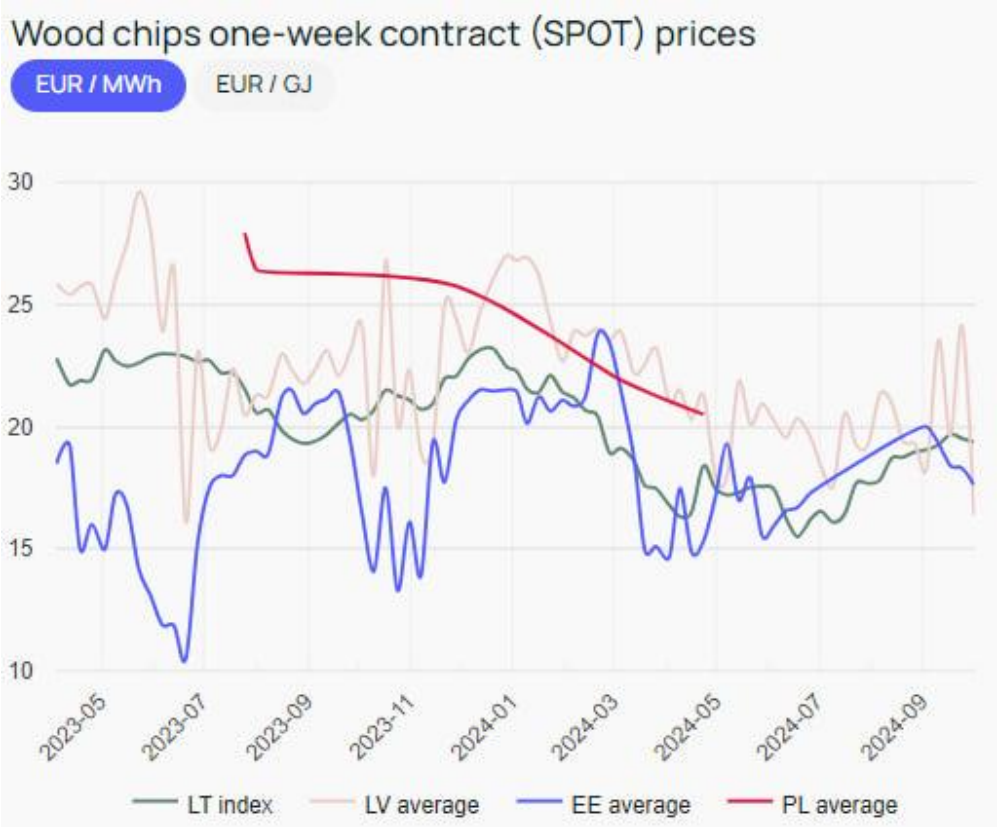
Наприклад, країни як Польща, Британія, Австрія та Литва вже в тій чи іншій мірі впровадили подібні індекси, що слугує добрим прикладом для інших ринків та підтверджує важливість таких інструментів.

Українські індекси тепер можуть не лише порівнюватися з міжнародними, але й перевершують їх. У той час як інформація про торги деревиною в світі залишається доволі обмеженою та спрощеною, вони можуть бути в обмеженому доступі або взагалі відсутні, наші індекси демонструють новий рівень аналітичної глибини.

Це створює унікальну можливість для українського ринку представити себе більш прозорим та доступним. Українські цінові індекси, які публікуються на регулярній основі та за широко доступною методологією, можуть слугувати прикладом для багатьох глобальних гравців.

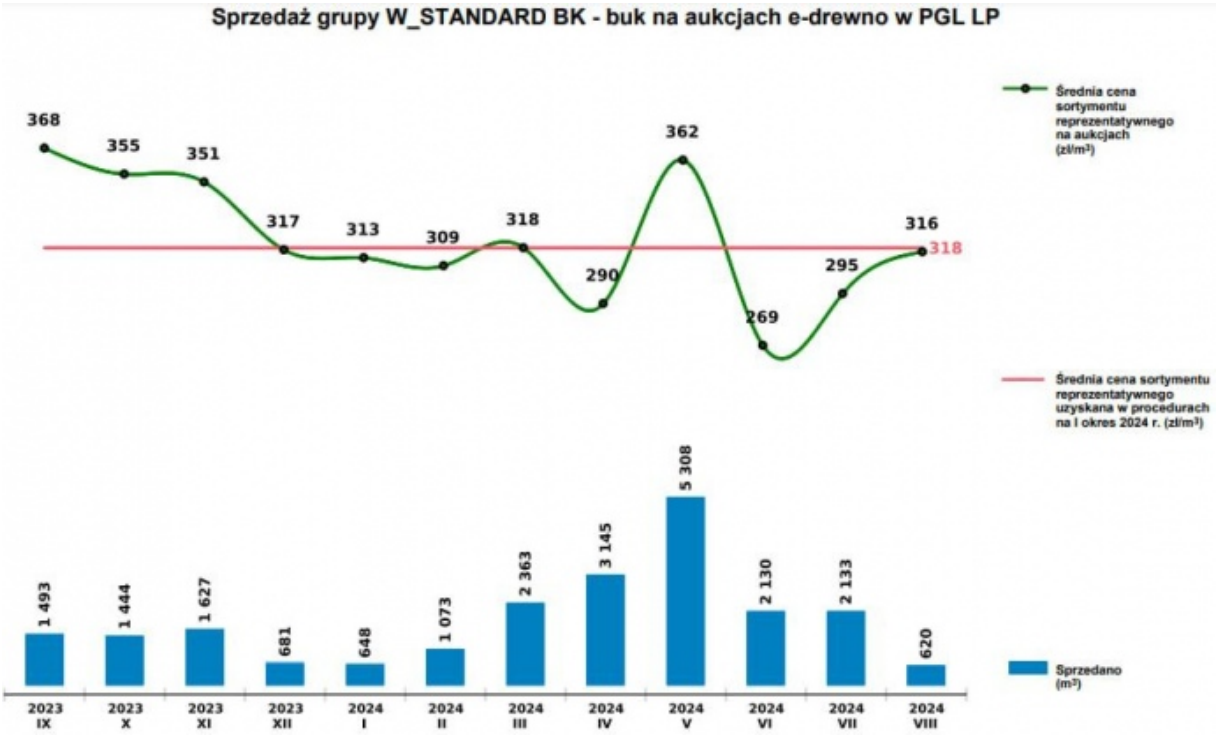
Це підвищує довіру міжнародних інвесторів та партнерів, зацікавлених у співпраці з українськими підприємствами, і може стимулювати економічне зростання у секторі деревини як на національному, так і на міжнародному рівнях.

Baltpool

Ілюстрація з публікації: www.openforest.org.ua/292469/

E-drewno

Ілюстрація з публікації: www.openforest.org.ua/292469/

Як нова послуга може покращити інвестиційний клімат

Впровадження оновлених цінових індексів на необроблену деревину має значний потенціал для покращення інвестиційного клімату в Україні.

По-перше, забезпечення прозорості та точності в оцінці ринкової вартості деревини надає інвесторам впевненість у стабільності й передбачуваності українського ринку. Це знижує ризики, пов’язані з інвестуванням, і робить ринок привабливим для внутрішніх та зовнішніх вкладень.

По-друге, доступність релевантної ринкової інформації спрощує аналіз ринкових умов та допомагає інвесторам здійснювати обґрунтовані рішення. Нарешті, зростання прозорості ринку сприяє зменшенню корупційних ризиків, що є важливим фактором для міжнародних інвестиційних партнерів.

Замість висновку

Впровадження оновлених цінових індексів на необроблену деревину знаменує собою значний крок вперед у розвитку українського ринку лісоматеріалів.

Вони стали важливим інструментом для вітчизняних та зарубіжних учасників ринку у визначенні цінової політики, зменшенні ризиків і підвищенні ефективності операцій.

Український ринок, зробивши крок у напрямку прозорості та міжнародної співпраці, тепер має всі підстави для залучення нових інвестицій і зміцнення власних позицій на міжнародній арені.

Очікування від нових індексів для ринку

Ми очікуємо, що наші індекси стануть надійним барометром ринкової динаміки, здатним швидко реагувати на зміни та допомагати учасникам ринку приймати обґрунтовані рішення.

Їхня впровадженість має полегшити процеси ціноутворення, укладання контрактів та планування бізнес-стратегій. Ми розраховуємо, що з їхньою допомогою зможемо підвищити загальну стабільність ринку та стимулювати його подальший розвиток і зростання.

Ресурсна криза на ринку деревини

19.01.2026 | Костянтин Шевчук. Економічна правда

Додатковий матеріал. Попередню публікацію на «Відкритому лісі» не підтверджено

Першоджерело: https://epravda.com.ua/biznes/rinok-derevini-v-ukrajini-vikliki-zmini-ta-ochikuvannya-novogo-zakonu-816766

Костянтин Шевчук. Фото: Українська енергетична біржа; ілюстрація до добірки.

Український ринок деревини живе на стику двох реальностей. З одного боку – війна, дефіцит ресурсу, економічний тиск і постійна невизначеність.

З іншого – багаторічна еволюція: від ручного управління й "договорняків" до більш прозорих і конкурентних правил. І саме зараз стає очевидно, що без системних законодавчих рішень галузь далі не зможе розвиватися.

За останні чотири роки ринок пройшов шлях, на який у багатьох країнах пішли десятиліття. Із запуском у 2021 році ліцензованих товарних бірж торгівля деревиною почала переходити в цивілізовану площину – з відкритою конкуренцією, ринковим ціноутворенням і рівним доступом до ресурсу.

Паралельно відбувалася цифровізація процесів: електронні торги, інтеграція з державними реєстрами, зниження впливу людського фактора і, відповідно, ризиків маніпуляцій.

Навіть велика війна не змогла зупинити ці процеси. У 2022–2024 роках біржова інфраструктура стала більш зрілою: з'явилися інструменти контролю виконання контрактів, аналітика цін, форвардні угоди та банківські гарантії. Сьогодні біржова торгівля деревиною – це вже комплексна система, наближена до європейських стандартів.

Водночас ринок працює в умовах реального скорочення заготівлі. Війна, заміновані території, кадровий дефіцит, логістика й енергетичні проблеми безпосередньо б'ють по доступності ресурсу. Зростання конкуренції і цін – це наслідок обмеженої пропозиції, а не збій ринкового механізму.

Попри всі виклики деревообробна галузь продовжує працювати. Біржова торгівля тут стала не просто способом продажу, а фактором стабільності, який мінімізує ручні рішення й забезпечує передбачуваність для бізнесу.

При цьому держава і ринок змушені адаптуватися: уряд шукає можливості збільшення заготівлі без шкоди довкіллю, біржі вдосконалюють механізми торгів, бізнес перебудовує моделі роботи.

Окремим важливим аспектом залишається тема мораторію на експорт необробленої деревини. Формально він завершився, однак уряд своїми рішеннями змушений фактично закривати цю прогалину, щоб українські переробники мали достатньо сировини для роботи. Це вимушений, але логічний крок у нинішніх умовах.

Ця тема безпосередньо пов'язана і з європейським регламентом EUDR, який встановлює нові вимоги до простежуваності походження деревини та продукції з неї. Регламент спрямований на запобігання знелісненню і вже зараз зрозуміло, що він змінює правила гри на європейському ринку. Водночас сам Євросоюз був змушений піти на спрощення та відтермінування його повноцінного впровадження через неготовність бізнесу.

Україна ж системно готується до цих змін. Вживаються заходи на рівні держави, галузі та біржової інфраструктури, вдосконалюється облік і цифрова простежуваність. Це принципово важливо, адже лісова та деревообробна галузь мають значний експортний потенціал і є одними з ключових для економіки країни.

Усе наведене вище зводиться до ключового висновку: ринок деревини в Україні давно переріс формат тимчасових рішень. Саме тому ухвалення закону "Про ринок деревини" є критично необхідним.

Робота над ним триває давно і включає не лише розробку тексту, а й широке обговорення. Відбувалися поїздки ресурсними регіонами, зустрічі з локальними виробниками, громадами, деревообробниками, фахові дискусії та адвокація ключових положень.

Закон повинен нарешті закріпити єдині правила гри, захистити національного виробника, підвищити прогнозованість для бізнесу та інтегрувати галузь у європейський економічний простір.

І тут йдеться не лише про одну галузь. Це питання економічної стійкості, розвитку переробки, робочих місць і доданої вартості в Україні. Ринок уже довів здатність змінюватися в найскладніших умовах. Наступний крок – зафіксувати ці зміни на рівні закону й продовжити системний та відповідальний рух вперед.

Додаткове відеоінтерв’ю

«У липні 2024 року виповнюється 3 роки з моменту реформування ринку деревини»

Інтерв’ю Костянтина Шевчука про етапи становлення організованої торгівлі деревиною.

Переглянути відео на YouTube https://www.youtube.com/watch?v=xQf1lNhk-lI

Відео не включено до PDF; наведено активне посилання. Попередню публікацію цього відео на «Відкритому лісі» не підтверджено.